

כרת ויפה - יחידה ראשונה: כחד

ד. וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מְלָאכִים לְפָנָיו אֶל עֶשָׂו אַחִיו אֲרֻצָּה שְׂעִיר שָׂדֵה אֲדוּם
ה. וַיֵּצֵאוּ אֹתָם לְאֵמֹר, כֹּה תֹאמְרוּן לְאֵדְנִי לְעֶשָׂו:
כֹּה אָמַר עֲבָדְךָ יַעֲקֹב: עִם לֶכֶן גִּרְתִּי וְאַחַר עַד-עָתָה, ו. וַיְהִי-לִי שׂוֹר
וְחִמּוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וְאֶשְׁלָחָה לְהַגִּיד לְאֵדְנִי לְמִצְאָתִי בְּעֵינֶיךָ.
ז. וַיֵּשְׁבוּ הַמְּלָאכִים אֶל-יַעֲקֹב לְאֵמֹר: כָּאֵנוּ אֶל אַחִיךָ אֶל עֶשָׂו וְגַם הִלְךָ
לְקָרְאֲתָךְ וְאַרְבַּע-מֵאוֹת אִישׁ עָמוּ. ח. וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵר לוֹ.
(בראשית, פרק לב)

📌 קראו את הקטע בקול רם בכיתה והאזינו לו היטב.

הקיפו בתוך הקטע:

בעיגול אדום – את פניית יעקב לעשיו

בעיגול כחול - את תשובת המלאכים

בעיגול ירוק את רגשותיו של יעקב בשומעו את תשובת השליחים.

יעקב חוזר לארץ כנען אחרי שנים רבות בהן חי בחרן – למה הוא מכין את עצמו? מדוע?

מדוע שלח לעשיו שליחים (=מלאכים)? מדוע לא בא אליו לדבר איתו ישירות?

האם הדברים ששם בפי שליחיו מגלים לנו את חששותיו של יעקב? _____

”וְגַם הִלְךָ לְקָרְאֲתָךְ וְאַרְבַּע-מֵאוֹת אִישׁ עָמוּ” – מדוע, לדעת יעקב, מגיע עשיו עם 400 איש?

האם, לדעתכם, ניתן להבין את הליכתו של עשיו לקראת יעקב עם 400 איש בדרך אחרת?

- וַיִּרְא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצְרֹ לוֹ – נסו לתאר את ההרגשה הזאת שיש ליעקב בגוף.
- האם קרה לכם שחששתם כך ממישהו העלול לפגוע בכם בדרך כלשהי?
- כיצד ניסיתם להתמודד עם המצב הזה?
- האם קרה לכם שפחד עצר אתכם או גרם לכם לעשות משהו אחרת?
- כיצד אתם מתגברים על הפחד במקרים כאלה?
- כיצד לדעתכם, יתמודד יעקב עם עשיו הקרב ובא? מה הייתם עושים במקומו?

ציירו במחברתכם **קומיקס** המתאר שיחה בין יעקב לרחל ולאה (יחד או לחוד), בשיחה הוא מתאר בפניהן את חששותיו והן עונות לו, כל אחת על פי אישיותה (או אולי שיחה בין הנשים לבין עצמן?). תוכלו לגזור ולהיעזר בדמויות שלפניכם:

ויפה - יחידה שנייה: כרסנות

ח... ויחץ את-העם אשר אתו ואת הצאן ואת-הבקר והגמלים לשני מחנות.
ט. ויאמר אם יבוא עשו אל הפחנה האחת והכהו והיה הפחנה הנשאָר
לפליטה.

י. ויאמר יעקב: אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק, יהוה האמר אלי שוב
לארצה ולמולדתך ואיטיבה עמך. יא. קטנתי מכל החסדים ומכל האמת
אשר עשית את-עבדך כי כמקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני
מחנות. יב. הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי-ירא אנכי אתו פן יבוא והכני אם
על בנים. יג. ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את-זרעך כחול הים
אשר לא-יספר מרב.

יד. וילן שם בלילה ההוא ויקח מן-הבא כדו מנחה לעשו אחיו. טו. עזים
מאתים ותיששים עשרים רחלים מאתים ואילים עשרים. טז. גמלים מיניקות
ובניהם שלשים פרות ארבעים ופרים עשרה אתנת עשרים ועזים עשרה.
יז. ויתן כיד-עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל-עבדיו עברו לפני ורוח תשימו בין
עדר ובין עדר. יח. ויצו את-הראשון לאמר: כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר
למי-אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניה?

יט. ואמרת: לעבדך ליעקב מנחה הוא שלוחה לאדני לעשו והנה גסהוא
אחרינו. כ. ויצו גם את השני גם את השלישי גם את כל ההלכים אחרי
העדרים לאמר כדבר הזה תדברון אל-עשו במצאכם אתו.

כא. ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו. כי אמר: אכפרה פניו במנחה
ההלכת לפני ואחרי-כן אראה פניו אולי ישא פני.

(בראשית, פרק לב)

קראו את הקטע בקול רם בכיתה והאזינו לו היטב.

הקיפו בעיגול את הפעולות השונות שעשה יעקב לקראת פגישתו עם עשו.

"כִּי אָמַר: אֲכַפְּרָה פָּנָיו בְּמִנְחָה הַהֶלֶקֶת לְפָנָי וְאַחֲרַי-כֵּן אֶרְאֶה פָּנָיו אוֹלֵי יֵשָׁא פָּנָיו", הַסְבִּירוּ
במילים שלכם את דברי יעקב

קראו את הדברים הבאים:

אמר רבי יונתן: כל מי שרוצה לרצות מלך או שלטון ואינו מכיר את הטכסיסים כדי לעשות זאת – יקרא את הפרשה הזו וילמד ממנה טכסיסי פיוס וריצוי. הרב טוביה בר אליעזר, חי במאה ה-11 לספירה בעיר קסטוריא בבולגריה, חיבר את מדרש "לקח טוב" המפרש את התורה עפ"י מדרשים קדומים.

מה פירוש לרצות?

מתי אנחנו מבקשים לרצות מישהו או משהו?

באילו "טכסיסים" אתם משתמשים כדי לרצות או כדי לפייס אחרים?

לדעת רבי יונתן ביקש יעקב לרצות את עשיו, באילו "טכסיסים" נקט? תארו את האסטרטגיה (תוכנית הפעולה) שלו לשלביה השונים:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

קראו את דברי רש"י על דרכי הפיוס של יעקב:

הכין את עצמו לשלושה דברים: לדורון (=מתנה), לתפילה ולמלחמה

אילו פסוקים (ציינו רק את מספרם) מראים את כל אחת מהדרכים שאליה התכוון יעקב:

דורון _____

תפילה _____

מלחמה _____

איזה יתרון יש בכך שיעקב מכין את עצמו לדברים שונים?

לדעתכם: איזו דרך תצליח? האם עשיו בא למלחמה או למשהו אחר? נמקו את תשובתכם.

ויפה - יחידה feיפית: אהודה עצמית

כג ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחתיו ואת אחד
עפר ילדיו ויעבר את מעבר יבק
כד. ויקחם ויעברם את הנחל ויעבר את אשר לו, כה. ויזתר יעקב לבדו.
ויאבק איש עמו עד עלות השחר.
כו. וירא כי לא יכל לו, ויגע בכף ירכו ותקע כף ירף יעקב בהאבקו עמו
כז. ויאמר: שלחני כי עלה השחר. ויאמר: לא אשלחך כי אם ברכתני
כח. ויאמר אליו: מה שמך? ויאמר: יעקב
כט. ויאמר: לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל.
ל. וישאל יעקב ויאמר: הגידה נא שמך.
ויאמר: למה זה תשאל לשמי? ויברך אתו שם
לא. ויקרא יעקב שם המקום פניאל, כי ראיתי אלהים פנים אל פנים
ותנצל נפשי.
לב. ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צלע על ירכו.

(בראשית, פרק לב)

קראו את הקטע בקול רם בכיתה והאזינו לו היטב.

הקיפו בתוך הקטע:

בעיגול אדום – את דברי יעקב

בעיגול כחול - את דברי האיש.

בעיגול חום – מילים המציינות את זמן התרחשות האירועים

מדוע, לדעתכם, חוזר על עצמו תיאור הזמנים?

האם הוא חשוב לסיפור?

בעיגול ירוק – שמות של מקומות

האם תוכלו למצוא על המפה את המקומות הללו?

✍ כתבו את המילים הקשות להבנה בקטע:

נסו אתם להסביר (ניתן להיעזר במורה או לחשוב על מילים ושורשים דומים) את המילים:

וַתִּקַּע _____

שָׁרִית _____

”וַיִּאָּבֶק אִישׁ עִמּוֹ” – מה אנחנו למדים על האיש הזה במהלך קריאת הקטע? מי הוא?

מי ”ניצח” במאבק בין יעקב לאיש? ממה ניתן ללמוד זאת? _____

יעקב ביקש מה”איש” ברכה, מה קיבל ממנו? _____

שניים החליפו את שמם באותו הלילה, מי ומה החליפו שמות ומדוע? האם שינויי השמות קשורים זה בזה? _____

”וַיִּנָּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ”, ערב המפגש עם עשיו, מדוע לדעתכם בחר יעקב להישאר לבד ללא משפחתו? _____

מדוע לדעתכם, נשלח האיש הזה להיאבק עם יעקב? _____

האם, לדעתכם, הצליח האיש לעזור ליעקב המתכוון למפגש עם אחיו עשיו? אם כן, כיצד? _____

כיצד אתם מבינים את ההבדל בין שמו הראשון של יעקב לשמו השני?
האם, לדעתכם, שינוי שם יכול להצביע על שינוי משמעותי יותר בחייו של אדם?

ויפח - יחידה רביעית: מצ'את חן

- א. וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש.
ויחץ את הילדים על לאה ועל רחל ועל שתי הנשפחות
ב. וישם את-הנשפחות ואת ילדיהן ראשנה ואת לאה וילדיה
אחרנים ואת רחל ואת יוסף אחרנים
ג. והוא עבר לפניהם וישתחוו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד
אחיו.
ד. וירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפל על צווארו וישקהו ויבכו.
ה. וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר:
מי אלה לך?
ויאמר: הילדים אשר חנן אלהים את עבדך
ו. ותגשנה הנשפחות הנה וילדיהן ותשתחוונה
ז. ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו ואחר נגש יוסף ורחל וישתחוו.
ח. ויאמר: מי לך כל המונה הזה אשר פגשתי?
ויאמר: למצא-חן בעיני אדני
ט. ויאמר עשו: יש לי רב אחי יהי לך אשר-לך
י. ויאמר יעקב: אל נא, אם נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי
מידי כי על כן ראיתי פניך כראת פני אלהים ותרצני
יא. קח נא את ברכתי אשר הבאת לך כי חנני אלהים וכי יש לי כל
ויפצר-בו ויקח .

(בראשית, פרק לג)

הקיפו בתוך הקטע:

בעיגול אדום – את שמות הדמויות המשתתפות
בעיגול כחול - את דברי יעקב
בעיגול חום – את דברי עשיו
בעיגול ירוק – את הפעמים בהם מופיע הביטוי "למצוא חן".

מי אומר את הביטוי הזה?

מה ניתן ללמוד מכך שהוא משתמש בו כל כך הרבה?

בעיגול סגול – את הפעמים בהם מצוין שמישהו השתחוה למישהו אחר?

מי משתחוה למי? מה ניתן ללמוד מריבוי ההשתחויות?

למי היה נהוג להשתחוות?

שוחחו ביניכם:

חשבו על הביטוי "למצוא חן" – מהו חן?

מדוע לדעתכם אנו משתמשים בביטוי "למצוא"?

מתי אנחנו אומרים שמישהו מוצא חן בעינינו - תנו דוגמאות?

האם הדברים שמוצאים חן בעינינו הם אותם דברים שמוצאים חן בעיני אחרים?

אנשים שמנסים למצוא חן בעינינו – מה הם עושים בשביל זה?

כיצד אנחנו מנסים למצוא חן בעיני אחרים?

האם ישנן דרכים פסולות למצוא חן?

מה גרם ליעקב להתאמץ כל כך למצוא חן? האם המאמץ שלו הצליח?

וַיֵּרָץ עֲשׂוֹ לְקָרְאֲתוֹ וַיִּחַבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל צְנָאָרְוֹ וַיִּשְׁקָהוּ וַיִּבְכּוּ- כיצד אתם מבינים את התנהגותו של עשיו?

מדוע בכה יעקב בעת הפגישה? מדוע עשיו? האם לדעתכם בכו שניהם מאותה הסיבה?

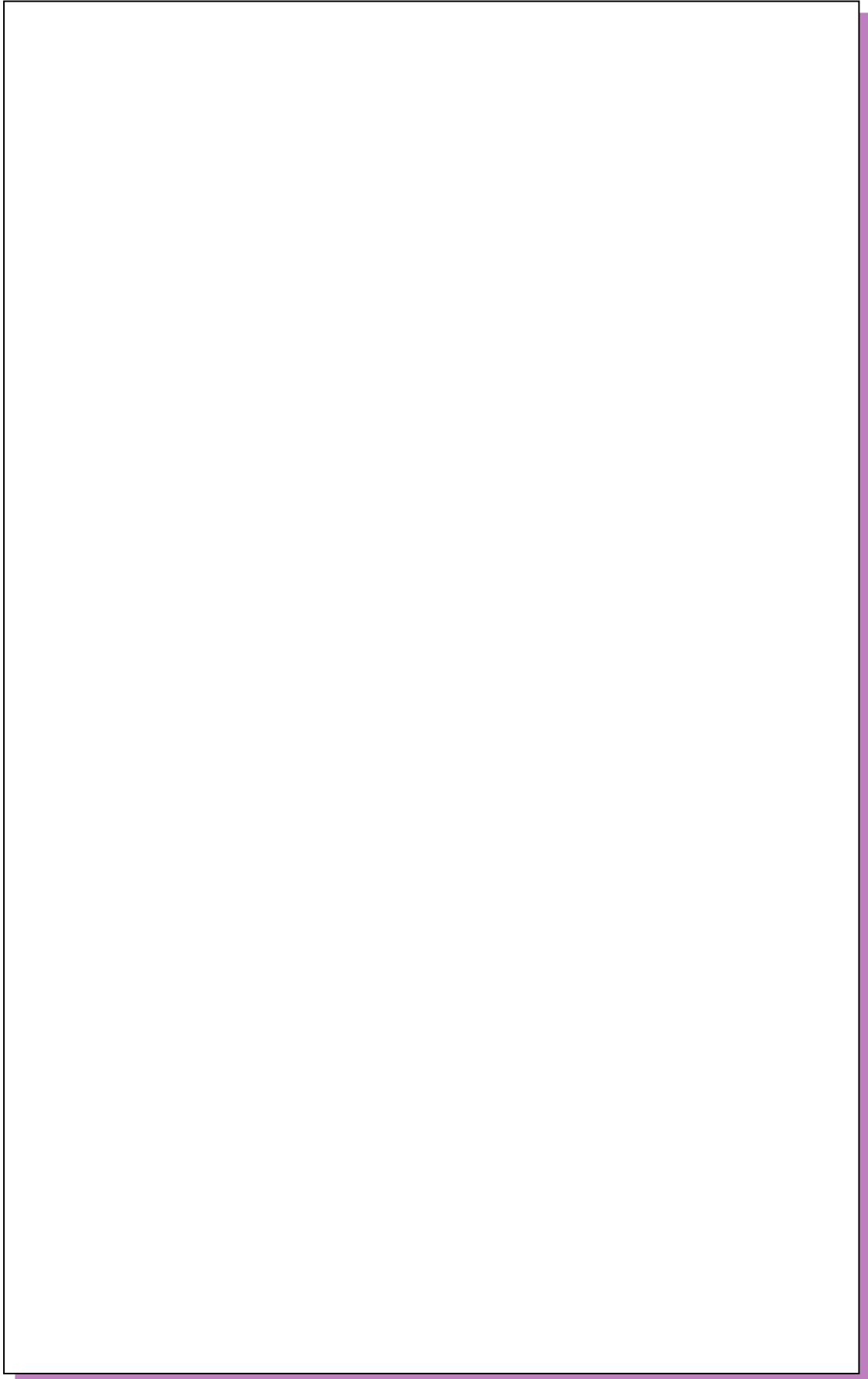
עשיו: "יש לי רב אחי"

יעקב: "כי יש לי כל"

מתי הרגשתם שיש לכם הכל או הרבה? מה צריך שיהיה לכם כדי שתרגישו כך?

האם לדעתכם, תרמה תחושת ה"יש לי כל" או "יש לי רב" לפיוס בין האחים?

ציירו כאן את פגישת יעקב ועשיו
(ניתן להתייחס בציור גם לאנשים ולרכוש המקיפים את שניהם)

ויפה - יחידה חמישית: רחל

טז. ויסעו מכיית אל ויהי עוד ככרת-הארץ לבוא אפרתה ותלד

רחל

ותקש בלדתה.

יז. ויהי בהקשתה בלדתה ותאמר לה המילדת: אל תיראי כי גם

זה

לך בן

יח. ויהי בצאת נפשה, כי מתה, ותקרא שמו בן אוני

ואביו קרא לו בנימין

יט. ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה הוא בית לחם

כ. ויצב יעקב מצבה על קברתה היא מצבת קברת רחל עד

היום.

קראו את הקטע בקול רם בכיתה והאזינו לו היטב.

הקיפו בתוך הקטע:

סמנו בעיגול כחול: שמות של מקומות

לאן נסעו יעקב ובני משפחתו לאחר חזרתם ארצה ולאחר הפגישה עם עשו?

האם תוכלו לנחש מדוע נסעו דווקא לשם?

מה קרה לרחל בדרך לאפרת?

כיצד בחרה לקרוא לבן שנולד לה? בררו מהי משמעות השם

קראו את הסברי רש"י והרמב"ן לשאלה מדוע שינה יעקב את השם שנתנה רחל לבנה לפני מותה:

רש"י: בן אוני = בן צערי

ראב"ן: אימו קראה לו בן צערי אבל יעקב שינה את שמו לבן-ימין משום שהימין נחשב בעבר לצד המסמל חוזק, גבורה והצלחה.

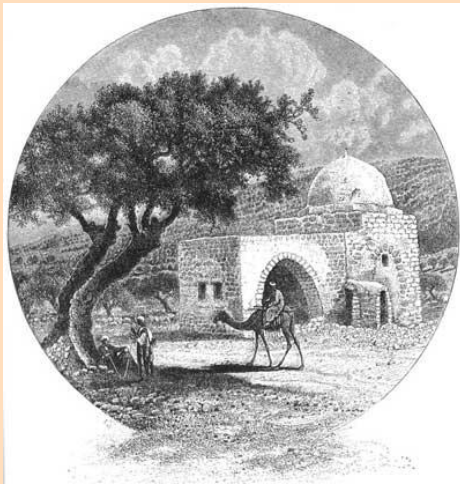
הסבירו במילים שלכם: מדוע שינה יעקב את שם בנו? _____

היא מצבת קברת רחל עד היום – האם אתם יודעים היכן נמצא קבר רחל?

הידעת? קבר רחל:

מבנה עתיק מאד הנמצא במבואותיה הצפוניים של בית לחם. מקום זה מזוהה כמעט בוודאות כמקום שבו נקברה רחל אשת יעקב והוא נחשב מקום מקודש לכל הדתות. אל האתר מגיעות בעיקר נשים יהודיות ומוסלמיות להתפלל ללידה קלה ואנשים רבים אנשים רבים פוקדים את המקום ביום י"א בחשוון, המקובל כיום פטירת רחל אמנו, כדי להתפלל על קברה.

לאחר חורבן בית המקדש הראשון עברו רבים מהיהודים דרך הקבר בדרכם לגלות בבבל. הנביא ירמיהו שליווה את החורבן ואת הגולים ביקש לנחמם ולהבטיח להם שעוד יגאלו ויחזרו לארץ ישראל:

כֹּה אָמַר יְהוָה:

קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע,

נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים

רְחֵל מִבְּקָה עַל בְּנֵיהָ

מֵאֲנָה לְהִנָּחַם עַל בְּנֵיהָ

כִּי אֵינְנוּ.

כֹּה אָמַר יְהוָה:

מִנְעִי קוֹלֶךָ מִבְּכִי וְעֵינַיִךָ מִדְּמָעָה

כִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפַעֲלֶתְךָ נְאֻם יְהוָה

וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב.

וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֶךָ נְאֻם יְהוָה

וְשָׁבוּ בָּנִים לְגְבוּלָם. (ירמיהו, לא, יד-טז)

מה הבטיח ה' לרחל עפ"י נבואת ירמיהו? _____

מדוע, לדעתכם, הפכה דווקא רחל לסמל של אם המבכה את בניה וקברה היה לאתר עלייה

לרגל לנשים עקרות ולנשים המתפללות ללידה קלה? _____

התבוננו בתמונה שלפניכם,
היכן מלווה אותנו הפסוק מירמיהו בימינו?
כיצד הוא קשור לאירוע שבתמונה?

הקטעים במל"א:

ד וישלח יעקב מלאכים לפניו, אל-עשו אחיו, ארצה שעיר, שדה אדום. ה ויצו אתם, לאמר, פה תאמרון, לאדני לעשו: פה אמר, עבדך יעקב, עם-לכן גרתי, ואחר עד-עתה. ו ויהי-לי שור וחסור, צאן ועבד ושפחה; ואשלחה להגיד לאדני, למצא-חן בעיניך. ז וישבו, המלאכים, אל-יעקב, לאמר: באנו אל-אחיה, אל-עשו, וגם הלך לקראתך, וארבע-מאות איש עמו. ח ויירא יעקב מאד, ויצר לו; ויחץ את-העם אשר-אתו, ואת-הצאן ואת-הבקר והגמלים--לשני מחנות. ט ויאמר, אם-יבוא עשו אל-המחנה האחת והכהו--והיה המחנה הנשאר, לפליטה. י ויאמר, יעקב, אלהי אבי אברהם, ואלהי אבי יצחק: יהוה האמר אלי, שוב לארצה ולמולדתך--ואיטיבה עמך. יא קטנתי מכל החסדים, ומכל-האמת, אשר עשיתי, את-עבדך: כי במקלי, עברתי את-הירדן הזה, ועתה הייתי, לשני מחנות. יב הצילני נא מיד אחי, מיד עשו: פי-גרא אנכי, אתו--פן-יבוא והכני, אם על-בנים. יג ואתה אמרת, היטב איטיב עמך; ושמתי את-זרעך כחול הים, אשר לא-יספר מרב. יד וילן שם, בלילה ההוא; ויקח מן-הבא בידו, מנחה--לעשו אחיו. טו עזים מאתים, ותישים עשרים, רחלים מאתים, ואילים עשרים. טז גמלים מיניקות ובניהם, שלשים; פרות ארבעים, ופרים עשרה, אתנת עשרים, ועזים עשרה. יז ויתן, ביד-עבדיו, עדר עדר, לבדו; ויאמר אל-עבדיו, עברו לפני, ורוח תשימו, בין עדר ובין עדר. יח ויצו את-הראשון, לאמר: כי יפגשך עשו אחי, ושאלך לאמר, למי-אתה ואנה תלך, ולמי אלה לפניך. יט ואמרת, לעבדך ליעקב--מנחה הוא שלוחה, לאדני לעשו; והנה גם-הוא, אחרינו. כ ויצו גם את-השני, גם את-השלישי, גם את-כל-ההלכים, אחרי העדרים לאמר: כדבר הזה תדברון אל-עשו, במצאכם אתו. כא ואמרתם--גם הנה עבדך יעקב, אחרינו: כפי-אמר אכפרה פניו, במנחה ההלכת לפני, ואחרי-כן אראה פניו, אולי ישא פני. כב ותעבר המנחה, על-פניו; והוא לן בלילה-ההוא,

במחנה. כג ויקם בלילה הוא, ויקח את-שתי נשיו ואת-שתי שפחתיו, ואת-אחד עשר, ילדיו; ויעבר, את מעבר יבק. כד ויקחם--ויעברם, את-הנחל; ויעבר, את-אשר-לו.

כה וינתר יעקב, לבדו; ויאבק איש עמו, עד עלות השחר. כו וירא, כי לא יכל לו, ויגע, בכף-ירכו; ותקע כף-ירך יעקב, בהאבקו עמו. כז ויאמר שלחני, כי עלה השחר; ויאמר לא אשלחך, כי אם-ברכתני. כח ויאמר אליו, מה-שמך; ויאמר, יעקב. כט ויאמר, לא יעקב יאמר עוד שמך--כי, אם-ישראל: כי-שרית עם-אלהים ועם-אנשים, ותוכל. ל וישאל יעקב, ויאמר הגידה-נא שמך, ויאמר, למה זה תשאל לשמי; ויברך אתו, שם. לא ויקרא יעקב שם המקום, פניאל: כי-ראיתי אלהים פנים אל-פנים, ותנצל נפשי. לב ויזרח-לו השמש, כאשר עבר את-פנואל; והוא צלע, על-ירכו. לג על-כן לא-יאכלו בני-ישראל את-גיד הנשה, אשר על-כף הירך, עד, היום הזה: כי נגע בכף-ירך יעקב, בגיד הנשה. (בראשית, פרק לב)

א וישא יעקב עיניו, וירא והנה עשו בא, ועמו, ארבע מאות איש; ויחץ את-הילדים, על-לאה ועל-רחל, ועל, שתי השפחות. ב וישם את-השפחות ואת-ילדיהן, ראשנה; ואת-לאה וילדיה אחרנים, ואת-רחל ואת-יוסף אחרנים. ג והוא, עבר לפניהם; וישתחו ארצה שבע פעמים, עד-גשתו עד-אחיו. ד וירץ עשו לקראתו ויחבקוהו, ויפל על-צווארו וישקהו; ויבכו. ה וישא את-עיניו, וירא את-הנשים ואת-הילדים, ויאמר, מי-אלה לך; ויאמר--הילדים, אשר-חנן אלהים את-עבדך. ו ותגשן השפחות הנה וילדיהן, ותשתחווין. ז ותגש גם-לאה וילדיה, וישתחוו; ואחר, נגש יוסף ורחל--וישתחוו. ח ויאמר, מי לך כל-המחנה הזה אשר פגשתי; ויאמר, למצא-חן בעיני אדני. ט ויאמר עשו, יש-לי רב; אחי, יהי לך אשר-לך. י ויאמר יעקב, אל-נא אם-נא מצאתי חן בעיניך, ולקחת מנחתי, מדי: כי על-כן ראיתי פניך, כראת פני אלהים--ותרצני. יא קח-נא את-ברכתי אשר הבאת לך, כי-חנני אלהים וכי יש-לי-כל; ויפצר-בו, ויקח. (בראשית, פרק לג)

טז ויסעו מבית אל, ויהי-עוד כברת-הארץ לבוא אפרתה; ותלד רחל, ותקש בלדתה. יז ויהי בהקשתה, בלדתה; ותאמר לה המילדת אל-תיראי, כי-גם-זה לך בן. יח ויהי בצאת נפשה, כי מתה, ותקרא שמו, בן-אוני; ואביו, קרא-לו בנימין. יט ותמת, רחל; ותקבר בדרך אפרתה, הוא בית לחם. כ ויצב יעקב מצבה, על-קברתה--הוא מצבת קברת-רחל, עד-היום. (בראשית, פרק לה)

ברית ויפלה

וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש
ויחץ את-הילדים על-לאה ועל-רחל ועל שתי השפחות.
וישם את-השפחות ואת-ילדיהן ראשונה ואת-לאה וילדיה אחרנים
ואת-רחל ואת-יוסף אחרנים.
והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד-גשתו עד-אחיו.
וירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפל על-צוארו וישקהו ויבכו.
וישא את-עיניו וירא את-הנשים ואת-הילדים ויאמר: מי-אלה לך?

ויאמר: הילדים אשר-חנן אלהים את-עבדך.
ותגשנה השפחות הנה וילדיהן ותשתחוונה.
ותגש גם-לאה וילדיה וישתחוו.
ואחר נגש יוסף ורחל וישתחוו.
ויאמר: מי לך כל המונה הזה אשר פגשתי
ויאמר: למצא חן בעיני אדני.
ויאמר עשו: יש-לי רב אחי, יהי לך אשר-לך.

ויאמר יעקב: אל-נא, אם-נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי
פניך כראת פני אלהים ותרצני. קח נא את ברכתי אשר הבאת לך כי-חנני אלהים
וכי יש-לי כל.
ויפצר בו ויקח.

ויאמר: נסעה ונלכה ואלכה לנגדך.
ויאמר אליו: אדני ידע כי-הילדים רפים והצאן והפקר עלות עלי ודפקום יום אחד
ומתו כל-הצאן. יעבר-נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה
אשר-לפני ולרגל הילדים עד אשר-אבא אל-אדני שעירה.
ויאמר עשו: אציגה-נא עמך מן-העם אשר אתי.

ויאמר: למה זה אמצא-חן בעיני אדני?
וישב ביום ההוא עשו לזרכו שעירה.
ויעקב נסע סכתה ויכן לו בית.

דעם פֿהוראָת הפרשה לכן חובה קדש התפייסות

במסגרת מצוינים פסוקים להקראה בגן :

וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה עֵשָׂו בָּא וְעִמּוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ...

קריאה יחסה:

יעקב חוזר לארץ כנען אחרי שנים ארוכות, בחרן הוא התחתן ונולדו לו שנים עשר בנים ובת. בדרכו חזרה לארץ כנען הוא רואה מרחוק (או אולי מישהו סיפר לו?) את עשיו הולך לקראתו ועימו ארבע מאות איש.

- ☞ מה חשב יעקב כשראה את המחנה הגדול המגיע אליו?
- ☞ כיצד נפרדו עשיו ויעקב? למה מצפה יעקב כעת?
- ☞ כיצד לדעתכם, הכין יעקב את עצמו לקראת הגעתו של מחנה עשיו?
- ☞ המחיצו שיחה בין יעקב לנשותיו כשסיפר להן על הגעתו הקרובה של מחנה עשיו.

וְהוּא עָבַר לַפְּנִיָּהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַרְצָה שְׁבַע פְּעָמִים עַד-גִּשְׁתּוֹ עַד-אָחִיו.
וַיֵּרָץ עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ וַיִּחַבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל צַוְּאָרוֹ וַיִּשְׁקָהוּ וַיִּבְכּוּ.
וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר : מִי אֵלֶּה לָּךְ?
וַיֹּאמֶר : הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדְּךָ...

מה עשה יעקב בעת פגישתו עם אחיו?

מה הייתה תגובת עשיו?

מדוע בכו השניים?

שוחחו על בכי ועל סטריאוטיפים הקשורים בבכי :
מי בוכה? תינוקות? בנים בנות? מבוגרים? נשים? גברים?
מה אנחנו אומרים לבן שבוכה? ולבת? האם אמהות בוכות? ואבות?
שוחחו על סטריאוטיפים הקשורים לבכי : למי אסור לבכות והאם חשוב להביע רגש, גם בבכי? איזה רגש אנחנו מביעים בבכי? כעס? עלבון, עצב אבל גם שמחה גדולה, התרגשות, הפתעה וכו'. בסיפור יעקב ועשיו עומדים שני מבוגרים מול כל משפחותיהם וקרוביהם ובוכים מ....
מדוע בכו יעקב ועשיו? האם שניהם בכו מאותה סיבה?

מדוע לדעתכם, סלח עשיו ליעקב?

כיצד לדעתכם הרגיש יעקב כשראה את עשיו רץ לקראתו?

מדוע שאל עשיו את יעקב מי הם הילדים? (מהי קרבת המשפחה של ילדי יעקב לעשיו?)

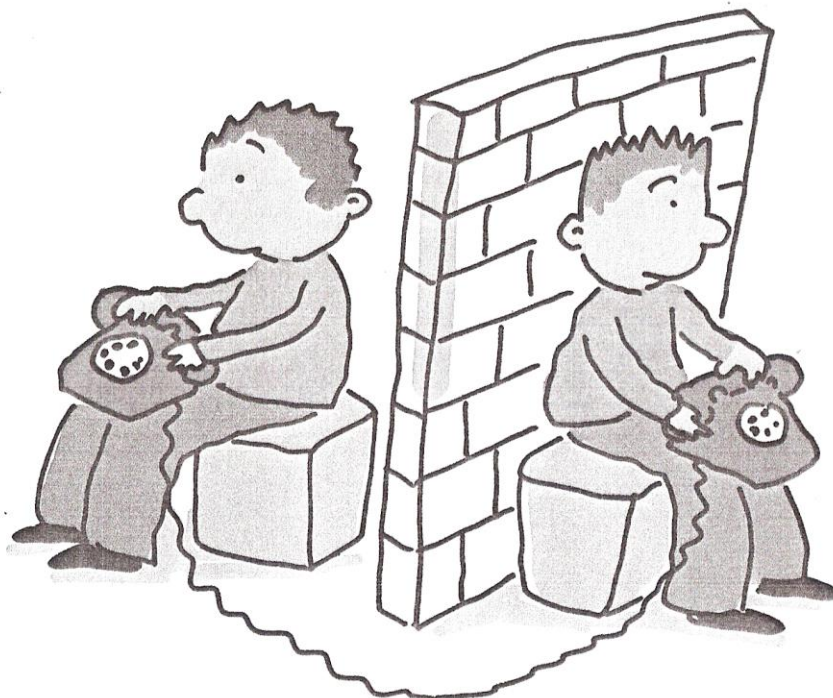
רצונות:

כיצד אנחנו מתפייסים?
האם קל לנו לסלוח? האם הזמן העובר מקל על הסליחה?
מתי קשה לי להתפייס?
כיצד מרגישים כשמתפייסים?
האם ריב עם אח או אחות שונה מריב בין חברים? האם ההתפייסות שונה?
מהו תפקיד ההורים בעת ריב בעת אחים? איזה (אם בכלל) יש להם חלק בהתפייסות?
האם ההורים צריכים להתערב בריבים בין אחים? האם הם צריכים לעזור להם להתפייס?
תוכלו להיעזר בשיר שלפניכם על מנת להרחיב את השיח...

אני רוצה להתפייס עם יונתן
ולא יודע איך.
: אני כותב לו מכתב, כותב את האמת
את הדף מקמט.
אני בחדר מתהלך. צעד גדול, צעד קטן
שורק את השריקה שלי ושל יונתן.
הטלפון מצלצל ואני ממהר לענות
אבל זה לא יונתן.
אני מחיג שלש ספרות ראשונות
ומהסס
אחר-כך אני מחיג בלי הסוס
ויונתן עונה: "תיגתי אליך
הקו שלך תפוס".

התפייסות
שלומית כהן-אסיף

דעם פֿהוראָת הפרשה לכיתה א בדברי סיוס ואציאת חן

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לִפְנֵי אֵל עֲשׂוֹ אַחִיו אַרְצָה שְׁעִיר שְׂדֵה אֲדוֹם וַיֹּצֵא אֹתָם לֵאמֹר, כֹּה תֹאמְרוּן לְאֲדֹנָי לַעֲשׂוֹ: כֹּה אָמַר עֲבָדְךָ יַעֲקֹב: עִם לֶבֶן גְּרִתִּי וְאַחַר עַד-עֲתָה, וַיְהִי לִי שׂוֹר וְחִמּוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וְאֶשְׁלָחָה לְהַגִּיד לְאֲדֹנָי לְמִצְאָ חֵן בְּעֵינֶיךָ. וַיֵּשְׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל-יַעֲקֹב לֵאמֹר: בָּאנוּ אֶל אַחִיךָ אֵל עֲשׂוֹ וְגַם הִלְךְ לְקִרְיַתְךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵר לוֹ.

מה הדבר הראשון שיעקב עשה עם התקרבותו לארץ כנען?
 מה ניתן ללמוד מדבריו לעשיו על רגשותיו? חששותיו? תקוותיו?
 כיצד הוא מפרש את תשובת המלאכים (כיצד יודעים זאת?) האם ניתן לפרש אותה אחרת?
 מי הם ה-400 האיש הבאים עם עשיו לדעתכם? מי יעקב חושב שהם? מי עוד הם יכולים להיות? (אולי בני משפחתו של עשיו שברצונו להכיר ליעקב? אולי עשיו עצמו חושש מיעקב שרימהו כבר פעמיים וחוזר עם משפחה גדולה וברכוש גדול, ובא עם אנשים שיגנו עליו...)

נלמד ביטוי: "למצוא חן" – מציאת חן.

- ☞ חשבו על הביטוי "למצוא חן" – מהו חן? מה אנחנו רוצים "למצוא"?
- ☞ מתי אנחנו אומרים שמהו מוצא חן בעינינו - תנו דוגמאות?
- ☞ האם הדברים שמוצאים חן בעינינו הם אותם דברים שמוצאים חן בעיני אחרים?
- ☞ אנשים שמנסים למצוא חן בעינינו – מה הם עושים בשביל זה?
- ☞ כיצד אנחנו מנסים למצוא חן בעיני אחרים?
- ☞ האם ישנן דרכים פסולות למצוא חן?
- ☞ מה גרם ליעקב להתאמץ כל כך למצוא חן? האם המאמץ שלו הצליח?

ויחַץ אֶת-הָעַם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְאֶת הַצֹּאן וְאֶת הַבְּקָר וְהַגְּמָלִים לְשֵׁנֵי מַחֲנוֹת וַיֹּאמֶר אִם יָבוֹא עֲשׂוֹ אֶל הַמַּחֲנֶה הָאֶחָד וְהִכּוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנֶּשְׂאָר לְפָלִיטָה.
וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב: אֱלֹהֵי אַבְי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי אַבְי יִצְחָק הִי הָאֵל אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עֲבָדְךָ כִּי בְמִקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הִיִּיתִי לְשֵׁנֵי מַחֲנוֹת הַצִּילְנִי נָא מִיַּד אַחִי מִיַּד עֲשׂוֹ כִּי יֵרָא אֲנֹכִי אִתּוֹ פֶּן יָבוֹא וְהִכְנִי אִם עַל בְּנֵים וְאֵתָה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְשָׁמַתִּי אֶת זַרְעֲךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִסְפָּר מֶרֶב.
וַיִּלֶן שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיִּסַּח מִן הַבַּיִת בְּיָדוֹ מִנְחָה לַעֲשׂוֹ אַחִיו

כיצד התכוון יעקב לקראת פגישתו עם עשיו?
 מדוע הוא התכוון בדרכים כ"כ שונות? (לא מספיקה מתנה? תפילה? הכנות למלחמה?
 מדוע נחוצות שלושת האסטרטגיות?)

וְהוּא עָבַר לְפָנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה אַרְצָה שִׁבַע פְּעָמִים עַד-גִּשְׁתּוֹ עַד-אָחִיו.
וַיִּרְץ עֲשׂוֹ לְקָרְאָתוֹ וַיַּחֲבֹקְהוּ וַיִּפֹּל עַל צְנָאָרָו וַיִּשְׁקָהוּ וַיִּבְכּוּ.

מה קרה בפגישה בין יעקב לעשיו?
מדוע, לדעתכם, השתחוה יעקב שבע פעמים בפני עשיו?
(למי משתחוים בד"כ ומדוע? האם כאן זה דומה?)
כיצד הגיב עשיו להשתחויות של יעקב?
האם היו חששותיו של יעקב מעשיו מוצדקים?
מה לדעתכם, גרם לעשיו לסלוח ליעקב?

הצעה לפעילות:

חשבו יחד על סוף לסיפור, מה קרה אחרי החיבוק והפגישה המרגשת? (כתבו רעיונות לטווח קצר: למשל יעקב ועשיו הכירו זה לזה את בני משפחתם, הם נשארו בערב לשוחח ליד המדורה וכו' וגם רעיונות לטווח ארוך: הם המשיכו להיפגש לארוחות משפחתיות? ילדיהם שיחקו וגדלו יחד?)

קראו יחד מה אירוע בסוף:
וַיֹּאמֶר נִסְעָה וְנִלְכָה וְנִלְכָה לְנִגְדָדָּה
וַיֹּאמֶר אֱלִיוֹ: אֲדַנִּי יִדַע פִּי הַיְלָדִים רַבִּים
וְהַצֹּאן וְהַבָּקָר עֲלוֹת עָלַי וַדְּפָקוּם יוֹם אֶחָד וְנִמְתּוּ כָּל הַצֹּאן.
וַיַּעֲבֹר נָא אֲדַנִּי לְפָנַי עַבְדּוֹ וַאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאִטִּי לְרַגְלֵי הַמַּלְאָכָה אֲשֶׁר לְפָנַי וּלְרַגְלֵי הַיְלָדִים
עַד אֲשֶׁר אָבִיא אֶל אֲדַנִּי שְׁעִירָה
וַיֹּאמֶר עֲשׂוֹ אֲצִיגָה נָא עִמָּךְ מִן הָעֵם אֲשֶׁר אֶתִּי
וַיֹּאמֶר: לָמָּה זֶה אֲמַצָּא חֵן בְּעֵינַי אֲדַנִּי
וַיֵּשֶׁב בְּיוֹם הַהוּא עֲשׂוֹ לְדַרְכּוֹ שְׁעִירָה
וַיַּעֲקֹב נִסַּע סִכְתָּה וַיִּבֶן לוֹ בַּיִת ...

כאן נגמרה:

- ☞ מה קרה בסוף המפגש המרגש בין האחים?
- ☞ כיצד ניתן להסביר את הליכתו של יעקב לכיוון אחר?
- ☞ האם מתאים ליעקב לנהוג כך?
- ☞ מדוע לא אמר יעקב לעשיו את האמת?
- ☞ כיצד לדעתכם הרגיש עשיו כשגילה שיעקב לא הלך אחריו?
- ☞ מה דעתכם, על ההתפייסות בין עשיו ליעקב?

ניתן להרחיב את הדין : נאמר לתלמידים שאצל המבוגרים לפעמים אנחנו משלימים עם מישהו רק כדי לא להיות בריב אבל אין לנו רצון להמשיך להיות בקשר איתו, אם משום שנפגענו מאד וקשה לנו לסלוח, אם משום שהבנו במהלך הריב שאין לנו באמת עניין להיות חברים עם האדם הזה ואם מסיבות אחרות.
מצבים דומים קיימים גם בין עמים ומדינות. כאלה שמכריזים למשל על הפסקת אש, אך לא על שלום, על שלום אך על "שלום קר".
מדוע משלימים בכלל במצבים כאלה?
מדוע שומרים על ריחוק למרות ההתפייסות?